

**GEVHER NESİBE ŞİFAİİYESİNİN KAPISINDA BULUNAN VE  
KAYBOLMAKTA OLAN YILAN KABARTMASI ÜZERİNE  
BİR ARAŞTIRMA\***

**Tevfik ELKOVAN\***

**Ö Z E T :**

Bu makale, 1206 yılında Gevher Nesibe adına yaptırılan, Kayseri Tıbbiyesi Hastahanesinin giriş kapısında kaybolmak üzere olan, Yılan kabartmaları üzerinde yapılan bir araştırmamızın sonucudur. Bu konuda yapılan ilk orijinal araştırmadır.

**S U M M A R Y :**

This article is the result of the investigation which studied about snake embossed which has been disappearing on the gate dore of the hospital of Kayseri medical science which has been established to Gevher Nesibe's name in 1206. This is the first original investigation about this subject matter.

Kayseri'de Çifte Medrese ismi ile de anılan Şifaiyye ve Gıyasiyye Medresesi, Selçuklu hükümdarlarından, Kılınçaslanın kızı, Gevher Nesibe Sultanın vasiyyeti üzerine, 1206 yılında ağabeyisi Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından yaptırılmıştır. Hastahane (Şifaiyye) ile Temel Bilimleri (Tıp Medresesi) yanyana inşa edilmiş ve aralarında bulunan dar bir koridorla birleştirilmiştir. İkişiden Gevher Nesibe Kayseri Tıbbiyesini oluşturmaktadır. (1, 2)

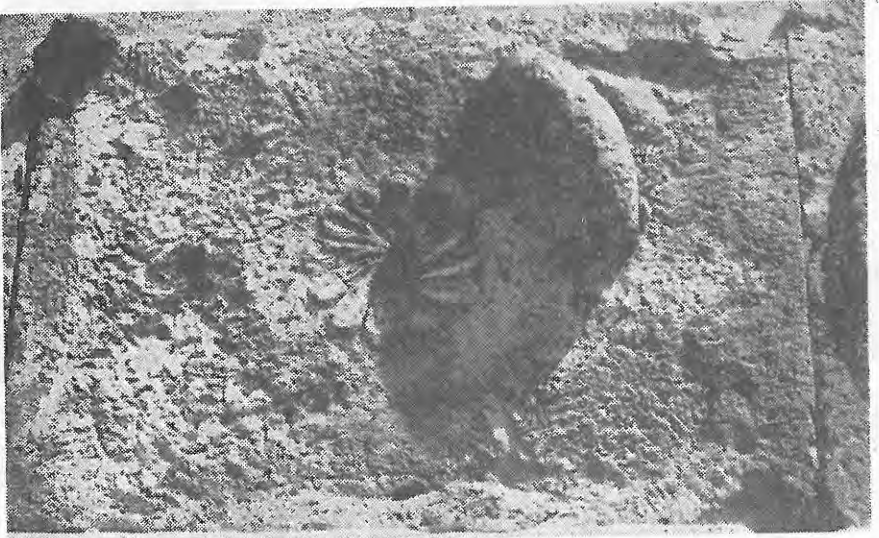
Hastahanenin giriş kapısında, Mermer kitabenin hemen üstündeki, büyük blok taş üzerinde, Selçuklularda Şifahanelere resmedilmesi adet olan, bugün izleri tamamen kaybolacak şekilde harap olmuş, iki yılan kabartması bulunmaktadır. Geniş ölçüde tahrip olmuş kabartmalardan sadece küçük bir parça kalmıştır. Biz burada, taş üzerinde yaptığımız çalışmalarla, bu mühim yılan kabartmasının asıl şeklini tesbit etmiş bulunuyoruz.

\* Kayseri Tıbbiyesi, dünyanın ilk Tıp Fakültelerinden biri olarak bilinir.

\*\* Erciyes Üniversitesi, Foto Film Merkezi Uzmanı, Heykeltraş.

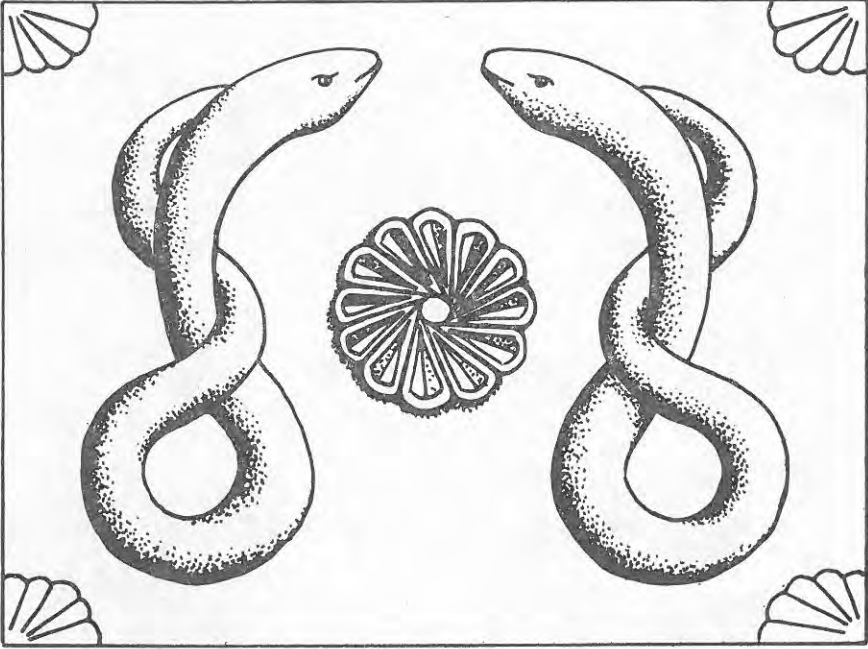


Resim 1 : Burada Şifaiyyenin kapısında, elektrik merdiveni üzerinden yapılan, gözenek resimleri üzerindeki çalışmalar görülmektedir. Resimde görüldüğü gibi, çekilen gözenek resimlerinden, taş üzerindeki Murç izlerini fotoğraf ile tesbit etmek imkanımız olmuştur.



Kesim 2 : Bu resim kabartmanın yakından çekilmiş gözenek resmidir. Burada, ortadaki döner madalyonun dışında kalan yüzeyin tamamen düz olduğu, sadece yılan kabartmalarının murç ile tahrib edildiği ve madalyona dokunulmadığı görülmektedir.

Böylece, şekilde görüldüğü gibi, izlerden karşılıklı iki yılan kabartmasının bulunduğu anlaşılmıştır.



Resim 3 : Karşılıklı iki yılan kabartmaları, yukarıda izah edildiği gibi, yakın gözenek resmindeki, murç izlerinden açığa çıkarılmıştır.

Son resimde görüldüğü gibi, yılanlar, taş üzerine yüksek kabartma olarak işlenmiş, karşılıklı olarak yerleştirilmiş ve sekiz rakamına benzer bir kıvrım yapmışlardır. Bu iki yılanın aralarında bağlantıları yoktur. Ortalarına Selçukluların döner madalyonu yerleştirilmiştir.

#### KAYNAKLAR

1. Etem. H; Kayseri Şehri, sahife 30 - 32, İst. Orhan Matbaası, 1948.
2. Köker. A. H; Gevher Nesibe Sultan, K.Ü.G.N.T. Fak. Mecm. sahife 1-5, Cild 2, Sayı: 1, 1980.